

Savivaldybių žinios

Nr. 15 (648)

2013 m. gegužės 23 d.
Kaina 2,25 Lt
Išeina ketvirtadieniais

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Paberžė: „Už jūsų ir mūsų laisvę“

Apie Kėdainių rajone vykusią Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės dienos ir 1863 m. sukilimo 150 metų sukakties paminėjimo šventę _____ 6 p.

Paberžė, 1863 metų sukilimo epizodo atkūrimo akimirka. Po kunigo Antano Mackevičiaus pasakytos uždegančios kovai kalbos ir paskelbto manifesto sukilėliai išeina kovon.

Romo Gurklio nuotr.

ES parama Kaunui – beveik 2 mlrd. litų

Kokie Kauno miesto savivaldybės projektai gavo didžiausią ES paramą _____ 5 p.

Iš savivaldybių gyvenimo

Trakuose žvalgomi nauji turizmo horizontai, Ignalina domėjosi svečiai iš Sankt Peterburgo, į Alantos dvarą sugrįžo ponas _____ 13, 14 p.

Po šimtametės šventovės aura

Aukštadvario seniūnės Jadvygos Dzencevičienės žvilgsnis _____ 15 p.

Girdžių kaimas tradicijas kuria pats

Kuo gali pasididžiuoti Jurbarko rajone esančios Girdžių seniūnijos bendruomenė _____ 16 p.

IŠVAŽIUOJAMASIS LSA PATARĖJŲ POSĖDIS

Gegužės 17 d. LSA direktorės Romos Žakaitienės vadovaujama patarėjų delegacija (nuotr.) Kaišiadorių rajono mero Romualdo Urmilevičiaus kvietimu lankėsi rajono savivaldybėje, kur susitiko su savivaldybės ir administracijos skyrių vadovais. Viešėta Paparčių miestelio seniūnijos daugiavoniam centre, kardinolo Vincento Sladkevičiaus tėviškėje. Tokie gyvi susitikimai vyksta nedažnai. Posėdžio dalyviams buvo pristatyta LSA patarėjų kuruojamos sritys, LSA direktorato ir komitetų veikla. Pasak R. Žakaitienės, LSA gauna laiškų, kuriuose savivaldybės prašo išskirtinio dėmesio savo reikalams, todėl dar kartą buvo atkreiptas dalyvių dėmesys, kad LSA atstovauja visiems savo nariams, savivaldybių bendriems interesams valstybės valdžios ir valdymo institucijose. Savivaldybininkai buvo pakviesti aktyviau bendradarbiauti su LSA komitetais.

TERITORIJŲ PLANAVIMO PROCEDŪRŲ REFORMOS

Nemažai diskusijų sukėlė painūs ir grioždiški Teritorijų planavimo įstatymo ir jį lydinčių įstatymų projektai. Pasak LSA patarėjo kaimo ir teritorijų planavimo klausimais Gedimino Vaičionio, Vyriausybė parengė ir pateikė Seimui naujos redakcijos Teritorijų planavimo įstatymo ir jį lydinčių įstatymų projektus (21 įstatymų pakeitimo projektas), kuriuose siūlomos teritorijų planavimo procedūrų reformos. Asociacija aktyviai dalyvavo svarstant Teritorijų planavimo įstatymo projektą Seime ir gins savivaldybių kompetencijų išsaugojimą. Šių metų gegužės 28 d. planuojamas LSA Žemės valdymo ir kaimo reikalų komiteto posėdis, kuriame savivaldybių specialistai nagrinės pateiktų įstatymų projektus ir parengs išvadas. Į numatomą LSA komiteto posėdį buvo pakviesti ir Kaišiadorių rajono savivaldybės specialistai.

SAVIVALDYBIŲ ADMINISTRAVIMAS

LSA patarėja savivaldybių administravimo klausimais Vida Ablingienė apžvelgė pagrindines komiteto veiklos kryptis: tai Europos vietos savivaldos chartijos nuostatų įgyvendinimo stebėseną kuruojamose srityse; įstatymų teisės aktų nagrinėjimas ir įvertinimas; savivaldos plėtra; administracinis teritorinis suskirstymas, valstybės tarnyba ir viešasis administravimas; strateginis planavimas; regioninė politika ir daug kitų sričių. Kalbėta ir apie Seimo Valstybės valdymo ir savivaldybių komitete sudarytos darbo grupės, kuri rengia Vietos savivaldos įstatymo pakeitimus, susijusius su strateginio planavimo dokumentų sistema, dokumentų rengimu, tvirtinimu ir pasiektų rezultatų vertinimu. Posėdžio dalyviai informuoti ir apie VRM sudarytą darbo grupę Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo pataisoms parengti. Vienas svarbiausių darbo grupės tikslų – sutvarkyti asmenų, neturinčių gyvenamosios vietos, apskaitą.

Sodininkų bendrijų įstatyme nustatyta pareiga savivaldybėms perimti sodininkų bendrijų kelius.

LSA ir Kaišiadorių savivaldybės specialistai akcentavo netinkamą situaciją, kai įstatymų leidėjas priima teisės aktą, tačiau lėšų įstatymui įgyvendinti nenumato.

Taigi darbų laukia daug. O savivaldybių specialistai kviečiami dalytis patirtimi ir su manymais su LSA komitetų nariais.

AKTUALŪS SOCIALINIAI KLAUSIMAI

LSA patarėja socialiniais klausimais Audronė Vareikytė Kaišiadorių savivaldybės specialistus informavo apie aktualius socialinės srities klausimus. Ji pabrėžė, kad Seime jau priimti Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo pakeitimai, kurie sugriežtina socialinių pašalpų skyrimą. Taip pat pažymėta, kad šiuo metu LSA su Socialinės apsaugos ir darbo bei Finansų ministerijomis diskutuoja apie tai, kokiomis sąlygomis nuo 2014 m. socialinę pašalpą reikėtų perduoti savivaldybėms vykdyti kaip savarankiškąją funkciją. Finansų ministerija norėtų šią pašalpą perduoti patikslinto 2013 m. socialinės pašalpos skirto plano dydžio, tačiau LSA, kaip ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, laikosi pozicijos, kad socialinę pašalpą būtų galima perimti pagal 2012 m. faktinių išlaidų lygį. Pasitarime taip pat informuota, kad socialinės apsaugos ir darbo ministrės Algimantos Pabedinskienės iniciatyva kartą per ketvirtį bus rengiami LSA ir ministerijos vadovybės pasitarimai aktualiems socialiniams klausimams aptarti.

Viešėta kardinolo Vincento Sladkevičiaus tėviškėje Žasliuose, Guronių kaime.

PABERŽĖ: „UŽ JŪSŲ IR MŪSŲ LAISVĘ!“

Jurgis AMBRAZAS

Istorinį įvykį ir jo dalyvius – sukilusius valstiečius ir sukilimą malšinusios caro armijos karius – suvaidino entuziastai iš istorinių klubų.

Gegužės 19 d. Paberžėje (Kėdainių r.) vyko Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės dienos minėjimas, taip pat 1863 m. sukilimo 150-ųjų metų paminėjimo šventė. Lietuvos krašto apsaugos ministerijos, Lietuvos kariuomenės vado, Kėdainių rajono savivaldybės ir Kėdainių krašto muziejaus iniciatyva 1863 m. sukilimo 150 metų sukakties proga buvo pastatytas atminimo akmuo su sukilimo herbu.

Renginys prasidėjo šv. Mišiomis Paberžės Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčioje. Giedojo Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos choras „Kariūnas“.

„1863 metų sukilimas yra svarbus, daugeliu požiūrių lūžinis Lenkijos, Lietuvos, Baltarusijos, iš dalies ir Ukrainos bei Rusijos istorijos momentas. Sukilimas, prieš 150 metų prasidėjęs buvusiose Lenkijos–Lietuvos valstybės žemėse, buvo viena iš daugelio visuomeninių akcijų, kuriomis bandyta nusimesti svetimą jungą“, – į susirinkusiuosius kreipėsi Kėdainių rajono meras Rimantas Diliūnas.

BUVO IR PARAKO DŪMŲ

Po Mišių šventės dalyviai buvo pakviesti pažiūrėti 1863 m. sukilimo epizodo atkūrimo: kaip kunigas Antanas Mackevičius sako uždegančią kovai kalbą, skelbia manifestą, laimina sukilėlius ir visi išeina kovon, pagaliau įvyksta ginkluotas susidūrimas.

Istorinį įvykį ir jo dalyvius – sukilusius valstiečius ir sukilimą malšinusios caro armijos karius – suvaidino entuziastai iš istorinių klubų: „Kauno pavieta laisvieji šauliai“, draugijos „Insurekcia“ (Lenkija), „9 rota 1863“ (Lenkija), „LDK didžiosios buožės 1-asis pėstininkų regimentas“ (Ukmergė). Jie vilkėjo rekonstruota to meto apranga, buvo ginkluoti veikiančiomis to meto ginklų kopijomis. Vingiuotame upelio slėnyje buvo įkurta įtvirtinta sukilėlių miško

stovykla. Sukilimo inscenizavimo epizodą komentavo Vytauto Didžiojo karo muziejaus darbuotojai.

Atidengto paminklo autoriai yra skulptorius Juozas Šlivinskas, architektas Vaidas Spečkauskas ir projekto vadovas – savivaldybės vyr. architektas Vytautas Kundrotas. Ant akmens matomas šio sukilimo herbas, kurį sudaro sukilime dalyvavusių tautų simbolika: Lenkijos erelis, Lietuvos Vytis ir Gudijos Šv. Mykolas arkangelas. „Už jūsų ir mūsų laisvę!“ – prie paminklo trimis kalbomis užrašytas sukilimo šūkis. Lietuvos kariuomenės vadas gen. ltn. Arvydas Pocius skulptoriui J. Šlivinskiui įteikė atminimo dovaną.

Per šventę netrūko muzikos: vyko Lietuvos kariuomenės orkestro ir Garbės sargybos kuopos pasirodymai. Kėdainių rajono folkloro kolektyvai atliko savo programas. Tarp šventės dalyvių buvo krašto apsaugos ministras Juozas Oleka, kiti aukšti Lietuvos kariuomenės pareigūnai. Šventę savo apsilankymu pagerbė Kėdainių krašto garbės pilietis dailininkas Aloyzas Stasiulevičius.

Kiek anksčiau Kėdainiuose buvo pagerbti Respublikinio mokinių meninės kūrybos konkurso, skirto 1863 m. sukilimo 150-osioms metinėms paminėti, laureatai. Konkursą surengė Kėdainių krašto muziejus ir Kėdainių dailės mokykla. Konkursui buvo pateikti 85 kūrybiniai darbai. Komisija įvertino darbus ir nustatė konkurso nugalėtojus. Nutarta panaudojant laureatų ir kitų dalyvių piešinius išleisti atvirukus.

Šventėje dalyvavo krašto apsaugos ministras Juozas Olekas, Lietuvos kariuomenės vadas gen. ltn. Arvydas Pocius ir kiti aukšti Lietuvos kariuomenės pareigūnai, Kėdainių rajono savivaldybės meras Rimantas Diliūnas, mero pavaduotoja Nijolė Naujokienė.

ISTORIJA PERSUNKTA KĖDAINIŲ ŽEMĖ

Istorinės gijos iš Kėdainių žemės driekiasi į kaimynines šalis.

Gegužės 16 d. į Kėdainių rajono savivaldybę atvyko Rusijos Kaliningrado srities Zelenogradsko miesto savivaldybės vadovas, miesto deputatų tarybos pirmininkas Georgijus Popšojus su jį lydinčiais asmenimis. Gegužės 17 d. Kėdainių rajono savivaldybėje pasirašyta sutartis tarp Kėdainių rajono savivaldybės ir Kaliningrado srities Zelenogradsko miesto savivaldybės. Tai jau dešimtas miestas, su kuriuo bendradarbiauja savivaldybė. Abiejų miestų savivaldybių konkretus bendravimas prasidėjo 2012 m., kai buvo minimos Piotro Stolypino gimimo 150-osios metinės.

Pernai rugsėjį Kėdainiuose, šalia stačiatikių Viešpaties Atsimainymo cerkvės, buvo atidengta memorialinė lenta, skirta P. Stolypinui atminti. Tąkart į Kėdainius ir į iškilmingą ceremoniją buvo atvykę Rusijos Federacijos Užsienio reikalų ministerijos atstovybės Kaliningrade, Rusijos Federacijos ambasados Lietuvos Respublikoje atstovai bei kiti aukšti asmenys. Tada priėmimo pas rajono merą Rimantą Diliūną buvo kalbėta ir apie Rusijos Federacijos Užsienio reikalų ministerijos atstovybės Kaliningrade ketinimą dovanoti Kėdainių

*Sukilėlių būrio vado L. Narbuto mirtis ties Dubičiais.
Dail. E. Andriolis.*

Ant paminklinio akmens matomas sukilimo herbas, kurį sudaro sukilime dalyvavusių tautų simbolika.

krašto muziejui fotografijų parodą, skirtą P. Stolypinui. Lapkritį rajono meras R. Diliūnas su savivaldybės atstovais buvo išvykęs į Kaliningradą. Rusijos Federacijos užsienio reikalų ministerijos atstovybėje Kaliningrade buvo surengta fotografijų paroda, skirta P. Stolypino 150-osioms gimimo metinėms, čia priimti kėdainiečiai, o nuotraukos iškilmingai perduotos Kėdainiams.

Iškilius politikas, reformatorius, nors ir prieštarai vertinamas, P. Stolypinas Lietuvai nusipelnė kaip švietėjas. Kaip tik P. Stolypino iniciatyva Dotnuvoje už valstybės lėšas buvo nupirtas grafų Kreičų dvaras ir jame įkurta žemės ūkio mokykla, kuri nepriklausomos Lietuvos laikais tapo Žemės ūkio akademija.

PARTIZANAI PAGERBTI MINAIČIUOSE

Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės diena gražiai paminėta ir Radviliškio rajone, Minaičių kaime. Renginys vyko Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio tarybos 1949 m. vasario 16 dienos Deklaracijos paskelbimo memoriale. Tarp dalyvių – Radviliškio rajono savivaldybės, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro, Lietuvos kariuomenės atstovai, Karinių oro pajėgų Oro gynybos bataliono kariai, kariai savanoriai, Radviliškio rajono švietimo įstaigų mokiniai, jaunieji šauliai. Skrydžiu virš Minaičių susirinkusiuosius pasveikino NATO oro policijos misiją atliekantys Prancūzijos karo lakūnai su naikintuvais „Mirage 2000C“.

GARGŽDAMS 760

GEGUŽĖS 24 – BIRŽELIO 2 DIENOMIS

PO ŠIMTAMETĖS ŠVENTOVĖS AURA

Jadvyga DZENCEVIČIENĖ
Aukštadvario seniūnė

2013-ieji Aukštadvario seniūnijos bendruomenei ilgai išliks įsimintini kaip jubiliejiniai. Neseniai iškilmingai buvo paminėtas Aukštadvario žemės ūkio mokyklos 90-metis. Gegužės 12 d. Aukštadvario Kristaus Atsimainymo bažnyčia atšventė garbingą šimto metų jubiliejų. Visų mylima šventovė paskendo gėlių jūroje. Nėpaprastai gražią jubiliejinę puokštę prie Dievo stalo padovanojo Trakų rajono mero žmona, aukštadvarietė Danutė Zalieckienė.

Tik gražios gamtos prieglobstyje slypi tokios ilgaamžiškumo gijos, subrandinusios šimtames įstaigas ir žmones. Šventės metu buvo pasveikinta 100 metų jubiliejų švenčianti Aukštadvario miestelio gyventoja, buvusi ilgametė bažnyčios choristė Olga Butkevičienė ir prie 100 metų jubiliejaus slenksčio priartėjęs didžiai gerbiamas kunigas prelatas, teologijos mokslų daktaras Pranas Gaida Gaidamavičius.

Kaip džiugu buvo stebėti iškilmingai pasipuošusius parapijiečius. Ant agapės vaišių stalo puikavosi suneštos vaisės: pyragai, tortai, skruzdėlynai, naminiai sūriai ir skilandžiai, naminė gira. Sugužėjo čia Aukštadvario ir Bijūnų bendruomenių žmonės, kraštiečiai, svečiai. Mus aplankė Seimo narė Dangutė Mikutienė, Nepriklausomybės Akto signataras Romualdas Rudzys, Kultūros ministerijos atstovės, Trakų rajono meras Vytautas Zalieckas su tarybos nariais, Trakų kultūros rūmų direktorius Darius Nedveckis, Trakų krašto vietos veiklos grupės pirmininkė Alvyda Kazakevičiūtė.

Šv. Mišias vedė Kaišiadorių vyskupijos vyskupas emeritas Juozas Matulaitis, generalvikaras, teologijos mokslų daktaras monsinjoras Algirdas Jurevičius, diakonas Saulius Kristapavičius, Stakliškių bažnyčios klebonas Alfredas Rūkšta ir monsinjoras Vytautas Kazys Sudavičius. Giedojo Kauno jėzuitų gimnazijos choras.

Po šv. Mišių prasidėjo iškilmingi sveikinimai. Aktyviausius Aukštadvario krašto žmones sveikino ir padėkas įteikė Seimo narė Dangutė Mikutienė, Trakų rajono meras V. Zalieckas ir administracijos direktorė Asta Kondratavičienė.

Aukštadvariečio Trakų rajono mero V. Zaliecko šeima šios garbingos sukakties proga dovanojo bažnyčiai naują varpą, kuris

bus pastatytas bažnyčioje birželio pradžioje. Dovanodamas varpą meras priminė, kad jo senelis, Vladislavos malūno savininkas Odinecas, buvo vienas iniciatorių kuriant Aukštadvario parapiją ir statant šią bažnyčią. Tai didžiausia dovana bažnyčios jubiliejaus proga.

Nepriklausomybės Akto signataras Romualdas Rudzys su meru dovanojo šiam jubiliejui nukaltą sidabrinį medalį, skirtą palaimintajam popiežiui Jonui Pauliui II. O labiausiai džiaugėmės šiai sukakčiai išleista knyga „Aukštadvario Kristaus Atsimainymo parapija 1913–2013“, kurios didžiausi rėmėjai buvo Lietuvos Respublikos kultūros rėmimo fondas, Trakų rajono savivaldybė ir kraštiečiai: profesorius Mečislovas Rondonas, Tadas Ziminskas, Viačislavas Glebus ir Algimantas Kundrotas.

Bažnyčios šventoriuje vyko įspūdingas koncertas: grojo mažieji muzikos mokyklos muzikantai, Aukštadvario kaimo kapela, giedojo mišrus naujai įsikūręs Aukštadvario choras, šoko Aukštadvario tautinių šokių kolektyvas „Nava“.

Po agapės vaišių leidomės į paežerę pasidžiaugti Aukštadvario Kristaus Atsimainymo parapijos projektu, įvykdytu per Trakų krašto vietos veiklos grupę. Edukacinę programą projekto vykdymo teritorijoje pristatė Aukštadvario regioninio parko kultūrologė Rita Balsevičiūtė.

Ši jubiliejinė šventė padarė didelį įspūdį. Ji, kaip ir 100 metų Aukštadvario Kristaus Atsimainymo bažnyčios istorija, nepakartojama. Per šimtmetį Verknės upe nutekėjo daug vandens... Čia buvo daug gražių gyvenimų, daug prasmingų dienų.

Ačiū visiems, kurie tokią iškilmingą dieną buvote su mumis kartu.

